

העולם הזה שואל שמונה

השחקנית חנה מרון:

אינני יודעת.

אני מתלבטת

ביותר. אפילו אחרי מה שקרה לי במינכן, לפני שנתיים, לא שינתי את דעתי. אבל אני מודה, שעכשיו, אחרי רצח מינכן, אני בדילמה. אני מודה, שמפעם לפעם יש לי רגעים של חולשת דעת, שבהם אני חושבת שאולי אנשים אלה לא מבינים שפה אחרת. גם העניין הזה של הגבלת עונש-מוות לחבלנים בלבד הוא פלונטר גדול. האמת היא, שהרצח של מגדל-העמק מזויע אותי לא פחות, ואולי יותר, ואפשר לחשוב, שאם עונש-מוות, אז לכולם. לסיכום, אני שמחה שלא אני היא זו שצריכה להחליט על זה.

זאת שאלה שאני די מתלבטת בה. מאז ומתמיד היתה לי התנגדות עקרונית לעונש מוות. אף פעם לא האמנתי שיש כזה כדי להרתיע מפני מעשי פשע. אף פעם לא דגלתי בעיקרון של עין תחת עין. מה זה עונש מוות? מישהו רצח, אז רוצחים אותו, כדי להתגונן מפניו. אני נגד רצח, אלימות והרג בכל צורה שהיא. כפי שאינני מאמינה שאלימות מקי דמת את החברה לקראת עתיד יותר טוב, כך גם אינני רואה בה אמצעי לפיתרון בעיות. הסלידה שלי מעונש-מוות היא עמוקה

איש א"י השלמה עובד בן-עמי:

המחבל בקיום עם ישראל - דינו מוות

להתקיים. לא ייתכן שיש צדק במאבקם של המרבלים. הצדק העליון הוא זכותנו על הארץ וקיומנו בה. חוץ מזה אני חושב, שרובם של המחבלים שכירי-חרב, וזה בכלל לא עניין של מאבק לאומי. אני מכיר את הערבים, ואני יודע שהם היו שמחים לדו-קיום בארץ. דעתי לא השתנתה אחרי הרצח במינכן, חשבתיו כך תמיד, ואני עדיין חושב כך: אם היו נהגים כך לפני כן, מה שקרה במינכן לא היה קורה.

מי שמחבל בקיומו של עם ישראל וכוזו כותו על ארץ-ישראל, דינו צריך להיות דין מוות כמוכן שהוא צריך לקבל משפט הוגן, ובית-המשפט הוא שיקבע את חומי רת מעשהו. שיקולים הומניים יכולים להשפיע רק כשבאים לדון רוצח רגיל. כאן יכולות להיות נסיבות מקילות. אבל אם אדם מחבל לא בקיומו של אדם פרטי, אלא בקיומה של אומה שלמה, אין לנו דרך אחרת. גניעה באומה היא יותר מפגיעה בפרט. אם אני נהרג, האומה ממשיכה

הפסיכולוגית פרופ' שולמית קרייטלר:

המחיר גדול יותר מהרווח

יותר מזה: עונש המוות הופך את ההרג לאלטרנטיבה שחושבים עליה. הוא הופך אותו לדבר שבא בחשבון. בשעה שהרג, שאלה של חיים או מוות אינו דבר שיכול לבוא בחשבון. לא הייתי רוצה לחיות במדינה שבה עונש המוות הוא חלק מהאמצעים העומי דים לרשות החוק. זה דבר שלמענו הייתי עולה על הבאריקות, למרות שאני לא מאלה שהופכים עולמות. עונש המוות הוא די קרוב לזה: עונש מוות מרחיב את סמכויות המימסד מעבר למה שמותר, מבחינת הקשרים שבין ה"שלטון לאזרחים. מדובר הרבה על התערבות הממשל בחיי הפרט, והנטייה במדינות מתקדמות היא לדחוף את התהליך אחורה. עונש המוות הוא שיא ההתערבות. זה מתן סמכות להכריע על חיים או מוות. זה הורס במכה אחת את המלחמה הדמוקרטית, מלחמה שהתחלה צעד אחר צעד כדי להפוך את היחסים בין המדינה לאזרח ליותר תרבותיים וסבירים. שלישיית, אני בטוחה שזה לא יועיל. וזהי אולי הנקודה הראשונה שצריכה להגות חות פה את השיקולים. אבל בכוננה אני משאירה אותה לסוף, כי גם לוא זה

לשאלת עונש המוות אפשר להתייחס משתי נקודות-ראות: האחת - מניעים: איך מגיעים אנשים לרעיון של הטלת עונש מוות, ומדוע הוא מתבלט בתקופות מסוימות ויורד בתקופות אחרות. השנייה - השפעות: מה ההשלכות שיש לכך על הציבור? בישראל מופיעה הדרישה לעונש מוות בצורתה החמורה ביותר, כי זוהי דוגמה למדינה שלא היה בה חוק כזה, ורק עכשיו יוצרים אותו. כך, שאפילו אם נגיה שהמניעים של עונש זה הם שהורים לגמרי, ואין בהם שאיפת-גם - ההשלכות הן חמורות באותה מידה. יש לכך כמה סיבות: בהטלת עונש מוות על-ידי המימסד יש משום דוגמה לאזרחים, בכל הרמות, שיש שיקולים המצדיקים הרג. ואז, כשאנשים רוצים לחסל השבונות בינם לבין עצמם, הם יכולים להשתמש בעובדה זו כאמתלה, כצידוק עצמי, בשעה שינקטו באותה דרך. השיקול של "מחבל אינו יהודי, הוא נחות יותר" - אינו משמש במקרה זה בלם. כי כמה פשוט להגיד על בן עדה אחרת שהוא נחות, ומשום כך אפשר להרוג אותו.

אל תתנו

להם

מתים!

תליין להוציא נישמת נידון בשם החוק. החברה עצמה קבעה את נכונות הדבר במישפטיה נגד רוצחי-רחמים, או במתי רגות הסמוייה והגלויה, שבה היא מתי ייחסת להפלות-מלאכותיות. אשר להמתת רוצחים ובוגדים, השאלה הנשאלת אינה מוסרית בלבד. האם הדבר כדאי ומשתלם? ביחוד כאשר הדברים אמורים בהור צאתם להורג של רוצחים נושאי אידיאות, דוגמת חברות רוצחי-מינכן.

קדושים מעונים

כפול 14

די להיכנס לבעיות סביכות של מור-סר ופילוסופיה, מתוך הנחה של כדאי איות גרידא: למדינת-ישראל לא משתלם להמית מחבלים! די היה לראות את צילומי הלוחות ההמוניות, שנערכו לרוצחים אשר נהרגו במינכן, כדי להבין למה.

ההמון שסער סביב הארונות, מנה רבי בות אחווי אקסטזה, והם ליוו הרוגים, לא מוצאים להורג. מי יודע-מה היתה צורת הלוחיה, לו היו אלה נידונים למות. קרוב לוודאי שאו היתה מתרחשת הי סצינה הכאה: בכל בירות ערב, בכלוך ולא בטרופולי בלבד, היו המונים מלוחים כועקות היסטוריות ארונות עטופים ב"דגליל-לאום. פתאום היו המחבלים המומי תים מוצאים להם 14 מדינות מאמצות, במקום האחת שיקביהם את גופותיהם.

ואין חשיבות לעובדה כי בכל אותם מקומות, היו המונים מלוחים ארונות מתים ריקים. (ישראל ודאי שלא היתה מחזירה את גופות הנידונים). ההמונים היו מלוחים סמל, חבורה של קדושים מעונים כפול 14. היו ימים, שבהם הומתו בני-אדם בלי להפוך לסמלים. בראשית האנושות, כאשר המישפחה היתה התא החברתי היחיד, היה המוות שם נירדף להגינה חברתית.

העניינים הסתכנו עם התפתחות התא המישפחתי למיגרת של שבטים ועמים. אקרו-קטימשה לבני-ישראל במידבר, ואם אמרו הכמים לאחר אלפי שנים: עיין תחת עיין, משמע דמיעיין תחת עיין - זו תוספת מאוחרת, שלא נתקיימה במקור. זו היתה הדרך היחידה, בה ניתן לש" לוט בעם שנוצר זה עתה, להשליט מיש" מעת באנשים אשר אך אתמול היו עב" דים, או חיות.

נפש תחת נפש" פתר ברוב המיקרים גם את בעיית גאולת-הדם. הפיתרון, ש" נתן החוק, מנע שפיכות דמים לדורות, מילחמות שבטים ורצח מישפחות שלמות. זה היה חוק גאוני, ישר וחד וחלק. זה (המשך בעמוד 26)

מעשה האווילי ביותר שיכול שיל-טון לעשות כדי להיפטר מתנועה טרדנית, הוא להרוג באנשיה. חברי התנו" עות השונות יודעים עובדה זו היטב. מי היה יאן פאלאך בטרם הצית את עצמו? ערד סטודנט צ'כוסלובאקי, ערד מסגין אלמוני. יאן פאלאך המת הפך ל" מדורה שהציתה עולם. הפך לזעקה ול" סמל, לרעיון אליו עולים מאמינים לרגל. יאן פאלאכים הם הכרח לתנועה מהפכ" גיה. כאשר אין לתנועה מהפכ" חובה על מנהיגי התנועה ל" המציא אותם.

לפני ימים מיספר רוצח בטלוויזיה סרט בסידרה: הפרקליטים. סרט עוסק עור רידיין צעיר, במרץ רב, בנסיגות להעלות את מרשו על הכיסא-החשמלי.

למה יעשה סניגור דבר כזה ללקוחו? מפני שהתנועה אליה שייך עורך-הדין, ואשר אליה מקורב הצעיר הנשפט, זקיר קה לקודש-מעונה. מנהיגיו יודעים כי קומץ נלהב של צעירים מבולבלים זוקק לעטמור-אש שלאורו ילכו, לתאוות נקם שתניע אותם, לאיש אחד מת, שיאחד את כולם בועם משותף.

מת אחד שווה לתנועה יותר מעשרות חברים חיים.

האם כדאי?

האם משתלם?

מ בין מיכדול הטענות בעד ונגד עונש-המוות, מיוזקרת העובדה הנסי יונית כי עונש המוות אינו מרתיע.

ההמחאה המזוייפת הראשונה של בנק אנגליה, נמצאה לאחר שהזיוף הוכרז ב" בריטניה כעבירה עליה נגזר עונש-מוות. כייסים נהלו מרווחים כפולים כאשר פשטו על הקהל מצפה, בריכוז מלא, ב" הוצאה להורג של כייסים.

מחקר שנעשה באנגליה של סוף המאה, גילה כי מבין 167 נידונים למות, צפו כבר 161 ביותר מהוצאה אחת להורג, ובכל זאת לא הרתיעם הדבר.

כשהרוצח הינו מטורף אין מה שיר-תיעו, וכשהוא שודד מוויין קרדוה, גדול ביטחוננו ש"לי זה לא יקרה". ההמחאה בדיון נגועה כפגם יסודי: היא יוצאת נגד הפרטים - הרוצ" חים, ולא נגד השיטה - הרצח.

ובכל זאת קשה לטעון כי אין מקום לעונש-המוות, בשל הרעיון כי: "אין אדם רשאי ליטול את מה שהבורא הע" גיק", בכך מביאים מין שבאינו מינו, רצח בדם קר, ברצח מתוך רחמים, הריגה פור שעת, בהפלה-מלאכותית.

אין צורך להיכנס לבעייה הסבוכה של הפלה ורצח מתוך רחמים, כדי להאמין כי זכותו של אותו רופא או מיילד ל"י טול נפש, גדולה לאין ערוך מזכותו של